

Balık Çiftlikleri Taşınıyor...

Şebnem BORAN

Balık çiftliklerinin taşınması ile ilgili gelişmeler uzun bir süredir ülkemizin gündeminde yer alıyor.

İlk olarak Çevre Bakanlığı 2006'da çıkarılan Çevre Yasası ile çiftliklerin yarattığı kirliliği bertaraf edecek akıntının olmadığı hassas nitelikteki koy ve körfezlerdeki işletmelerin kapatılmasını öngörerek konuyla ilgili harekete geçmişti.

Bundan 1 yıl önce de Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından hazırlanan "Denizlerde Balık Çiftliklerinin Kurulamayacağı Hassas Alan Niteliğindeki Kapalı Koy ve Körfez alanlarının Belirlenmesine ilişkin Tebliğ" yürürlüğe girmişti.

Tebliğ, denizlerde yapılacak balık çiftliklerinin kurulamayacağı ötrofikasyon (deniz kirliliği) riski yüksek olan hassas alan niteliğindeki kapalı koy ve körfez alanlarının belirlenmesine yönelik ilke ve esasların oluşturulmasını amaçlıyordu.

Balık çiftliklerinin kurulamayacağı hassas alan kriterleri;

- Tabloda belirtilen parametrelere karşılık gelen kriterlerin tamamının sağlandığı hassas alan niteliğindeki kapalı koy ve körfezde,

Parametre	Kriter
Derinlik	$\leq 30\text{m}$
Kıyıdan uzaklık	≤ 0.6 deniz mili
Akıntı hızı	≤ 0.1 m/sn

- Kültür ve Turizm Bakanlığınca belirlenen/belirlenecek olan doğal ve arkeolojik sit alanlarında,

balık çiftlikleri kurulamayacağı yönünde idi.

Ancak bu haliyle tebliğ balık çiftlikleri sahiplerini mağdur durumda bırakıyordu. Çiftliklerin taşınması için yer gösterilmemişti.

Özellikle balık çiftlikleri sahipleri yeni yer için alınacak olan ÇED (Çevresel Etki Değerlendirmesi) raporunun en az bir yıl sürdüğünü vurgulayarak, taşınmak için yeterli zaman tanınmadığını belirtiyordu.

Tebliğin uygulanabilirliği mevcut balık çiftlikleri tarafından yoğun şekilde eleştirildi ve konu yargıya intikal etti. 15.05.2007 tarihinde Danıştay 6. Daire tarafından tebliğ kısa bir süre için durduruldu.

Tekrar yürürlüğe giren tebliğ kapsamında balık çiftliklerinin açık denizlere taşınma süreci halen devam ediyor.

Özellikle son günlerde balık çiftliklerinin önemli bir bölümünü barındıran Muğla Milas'ta yaşanan toplu balık ölümleri çiftliklerin taşınmasını hızlandıran bir etken oldu.

Balık çiftliklerinde bir gecede yaklaşık 200 bin çipuranın ölümü yerel yöneticileri ve kültür balıkçılığı işletmelerini harekete geçirdi.

Yapılan ilk araştırmalar ölümlerin deniz suyundaki tuzluluk oranının düşmesinden ve sudaki ani ısı değişiminden kaynaklanmış olabileceğini gösteriyor.

Ancak analizlerin devam ettiği yetkililerce ifade ediliyor.

Balık ölümlerinin yaşandığı bu yöredeki çiftliklerin %65'i taşınmak için başvurularını tamamlamış durumdadır.

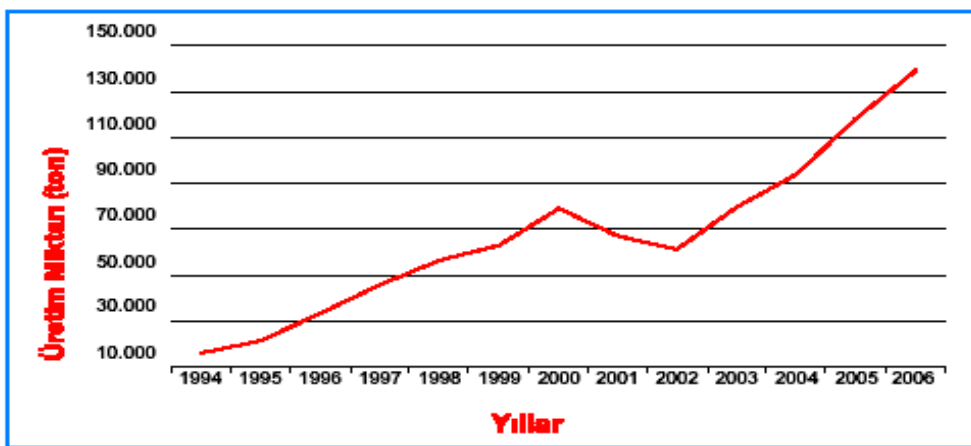

ÇED raporunun verilmesini bekliyorlar. ÇED raporlarının verilmesi halinde, üreticilerin en geç 2,5 ay içinde çiftliklerini açık denizlere taşıyabilecekleri ifade ediliyor.

Bilindiği gibi ülkemizde balık yetiştiriciliği yani kültür balıkçılığı son dönemde geleceği parlayan sektörler arasında.

Sektör, ülkemizde faaliyetlerine diğer dünya ülkelerine göre geç başlamasına rağmen hızla gelişiyor.

Grafik 1:Yıllar İtibariyle Yetiştiricilik Üretimi

Kaynak: T.C.Tarım ve Köyşleri Bakanlığı, Tarımsal Üretim ve Geliştirme Müdürlüğü(TÜGEM)

Ülkemizde 2000 yılına kadar artış gösteren ve 2000 yılında 79.031 ton olan kültür balığı üretimi 2001 yılı itibariyle azaldı.

2001 yılında 67.244 ton, 2002 yılında 61.165 ton olarak gerçekleşti.

Grafikte de görüldüğü üzere kültür balığı üretimi 2002 yılı itibariyle önemli bir artış göstererek, 2006 yılı itibariyle 129 bin tona ulaşmış durumda.

Sektör, gerçekleştirilen çalışmalar ile dünyadaki trende benzer şekilde hızla büyüyor.

Ülkemizde deniz suyunun sıcaklığı, tuzluluğu ve diğer ekolojik şartların uygunluğu ile İzmir, Aydın, Muğla ve Antalya kıyı şeridinde balık çiftliklerimiz bulunuyor.

Gerek ihracat potansiyeli gerekse de yarattığı istihdam nedeniyle önemli olan bu sektörün zarar görmemesi ve gelişimi açısından balık çiftliklerin taşınmasına ilişkin bu sürecin sektörü daha fazla mağdur etmemesini istiyoruz.

Bu kapsamda özellikle son günlerdeki balık ölümleri de göz önüne alınarak balıkçılık sektörünün gelişimi, temiz koylar ve turizm sektörü için ortaklaşa kalıcı çözümlerin bulunması gerekiyor.

Öncelikle su ürünleri yetiştiriciliği konusundaki yetki kargaşası ortadan kaldırılmalı.

Üretici denetim ve yetki olarak tek bir makama bağlı olmalı. Süreç kısaltılarak bürokrasi sorunlarının da aşılması gerekiyor.

Söz konusu tebliğ uyarınca taşınacak işletmelerin ÇED raporu alımının hızlandırılmasını, uzun vadeli krediler ve devlet teşvikleri ile desteklenmesini diliyoruz.

Kaynaklar:

- *Dünya Gazetesi.*
- *Tarımsal Üretim ve Geliştirme Genel Müdürlüğü, Su Ürünleri Yetiştiriciliği Broşür,*
<http://www.tugem.gov.tr/db/sud/sudweb/index.htm>, 12.09.2007.
- *Türkiye İstatistik Kurumu,*
http://www.tuik.gov.tr/PrelstatistikTablo.do?istab_id=147, 15.02.2007.
- *Tarımsal Ekonomi Araştırma Enstitüsü, Su Ürünleri Yetiştiriciliği, Aralık 2004.*
- *Selçuk Yaşar, Kültür Balıkçılığı Teşvik Edilmelidir, Aralık 2006*